

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 364**

din 28 iunie 2023

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în ansamblul său, și, în special, a dispozițiilor articolului unic pct. 10 [cu referire la modificarea art. 371 din Codul penal] din aceeași lege

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Dellorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, obiecție formulată de un număr de 56 de deputați.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.610 din 24 mai 2023 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.273A/2023.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate autorii acesteia arată că dispozițiile articolului unic pct. 10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal sunt neconstituționale, întrucât prevăd, pentru formele agravate ale infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, pe care le introduc, la alin. (2) și (3) ale art. 371 din Codul penal, pedepse disproportionat de mari atât în raport cu pericolul social al faptelor incriminate, cât și în raport cu pedepsele prevăzute în Codul penal pentru alte infracțiuni care prezintă un pericol social sporit.

4. În acest sens, autorii sesizării susțin că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, incriminarea și dezincriminarea unor fapte, precum și reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni țin de marja de apreciere a legiuitorului, marjă care nu este însă una absolută, fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale, fiind invocate Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2014 și Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017. Prin aceeași jurisprudență s-a reținut că legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită, instanța de contencios constituțional putând cenzura o astfel de opțiune a legiuitorului, dacă aceasta contravine principiilor și exigențelor constituționale. Se face trimitere la Decizia nr. 824 din 3 decembrie 2015 și la Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017.

5. De asemenea, autorii sesizării citează Avizul Consiliului Economic și Social nr. 1.351 din 28 februarie 2023, prin care s-a reținut că introducerea unor circumstanțe agravante în cazul mai multor infracțiuni și, în special, majorarea pedepselor sunt de natură să destabilizeze echilibrul în care legiuitorul Codului penal a sistematizat gravitatea faptelor în raport cu pedepsele aferente. Cu titlu de exemplu, majorarea limitelor pedepsei pentru tulburarea liniștii publice aduce noile limite la egalitate cu cele pentru ucidere din culpă, ceea ce este vădit disproportionat. De asemenea, autorii arată că, potrivit textului criticat, în situația în care fapta prevăzută la art. 371 alin. (2) din Codul penal este

comisă de o persoană care are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime, organele judiciare pot aplica pedepse cuprinse între 1 an și 4 luni și 6 ani și 8 luni, în condițiile în care, spre exemplu, pentru infracțiunea de ucidere din culpă pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de la 1 la 5 ani. Prin urmare, se poate ajunge la situația în care o persoană condamnată pentru săvârșirea infracțiunii de ucidere din culpă, infracțiune a cărei comitere are ca rezultat moartea subiectului pasiv, să fie sancționată penal cu o pedeapsă mai puțin severă decât o persoană care a săvârșit o faptă de tulburare a ordinii și liniștii publice, infracțiune al cărui element material al laturii obiective nu implică vătămări corporale sau distrugerii.

6. Mai mult, se susține că, în cazul în care infracțiunea de tulburare a ordinii și liniștii publice, astfel cum este reglementată prin articolul unic pct. 10 din legea criticată, săvârșită chiar și printr-o singură faptă, de mică intensitate și gravitate, ar intra în concurs cu infracțiunea de distrugere, în temeiul dispozițiilor legale ce reglementează regimul sancționator al concursului de infracțiuni, aceasta ar fi sancționată cu o pedeapsă care ar depăși maximul special al pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea de ucidere.

7. Autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că, pentru motivele mai sus arătate, dispozițiile articolului unic pct. 10 din legea criticată sunt lipsite de claritate, precizie și previzibilitate, fiind, totodată, contrare principiului securității raporturilor juridice. Se arată că standardele anterior menționate sunt impuse atât de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, cât și de prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, făcându-se trimitere la Decizia nr. 473 din 21 noiembrie 2013, Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012 și Decizia nr. 681 din 21 octombrie 2021.

8. Referitor la norma de incriminare ce constituie — conform articolului unic pct. 10 din legea criticată — alin. (3) al art. 371 din Codul penal, se susține că aceasta este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, întrucât nu prevede criterii obiective pentru determinarea obiectelor, a dispozitivelor, a substanțelor și a animalelor care pun în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală.

9. În ceea ce privește sintagma „animal ce poate pune în pericol viața” din cuprinsul textului criticat, se arată că aceasta poate determina situația absurdă în care o persoană însoțită de un câine care nu este periculos să fie încadrată în sfera de aplicare a textului criticat. Pentru aceste motive, se susține că legiuitorul trebuie să procedeze la definirea termenilor folosiți în cuprinsul alin. (3) al art. 371 din Codul penal, întrucât aceștia nu au fost definiți legal în cuprinsul titlului X al Părții generale a Codului penal, intitulat „Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală”. Se susține că dispozițiile legale criticate au un

grad de generalitate de natură să încalce atât principiul securității juridice, cât și principiul legalității incriminării și a pedepsei. Se face trimitere la Decizia nr. 139 din 13 martie 2019 și se arată că, pentru aceste motive, dispozițiile legale criticate pot duce la interpretări diferite și arbitrare ale organelor judiciare, creând insecuritate juridică pentru toți destinatarii legii. Sunt invocate Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, Decizia nr. 90 din 7 februarie 2012, Decizia nr. 240 din 3 iunie 2020, Decizia nr. 504 din 30 iunie 2020, Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, Decizia nr. 836 din 13 decembrie 2018, Decizia nr. 187 din 17 martie 2021, Decizia nr. 478 din 8 iulie 2021 și Decizia nr. 688 din 21 octombrie 2021.

10. Referitor la dispozițiile legii criticate, în ansamblul său, autorii sesizării susțin că expunerea de motive a acesteia nu cuprinde nicio justificare sau fundamentare a nevoii de majorare a pedepselor penale pe care le reglementează și nu prevede principiile care stau la baza agravării regimului sancționator al faptelor prevăzute în cuprinsul său.

11. Prin urmare, se arată că legea criticată prevede majorarea limitelor legale ale pedepselor aplicabile pentru o serie de infracțiuni, fără ca în expunerea de motive să existe vreo referire la studii sau statistici care să evedențieze necesitatea unei astfel de politici penale a statului. Se susține că, în cadrul politicii penale a statului, cuantumul sancțiunilor este un element care trebuie coroborat cu celelalte măsuri care sunt luate sau ar trebui să fie luate pentru diminuarea fenomenului infracțional. Se susține că, pentru aceste motive, dispozițiile legii criticate, în ansamblul său, încalcă principiul legalității incriminării și a pedepsei, fiind invocată Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016.

12. În considerarea tuturor argumentelor expuse, se solicită admiterea obiecției de neconstituționalitate a legii criticate, în ansamblul său, și, în special, a dispozițiilor articolului unic pct. 10 [cu referire la modificarea art. 371 din Codul penal] din aceeași lege (PI-x nr. 306/2023).

13. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere.**

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum este menționat în actul de sesizare, îl constituie Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. Însă, analizând susținerile autorilor sesizării, Curtea constată că aceștia critică, în realitate, dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în ansamblul său, și, în particular, prevederile articolului unic pct. 10 [cu referire la modificarea art. 371 din Codul penal] din legea anterior menționată. Pentru aceste motive, Curtea reține ca obiect al prezentei sesizări Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în ansamblul său, și, în special, dispozițiile articolului unic pct. 10 [cu referire la modificarea art. 371 din Codul penal] din aceeași lege, care au următorul conținut:

„**Articol unic.** — Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din

24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

[...]

10. **Articolul 371 se modifică și va avea următorul cuprins:**

«**Tulburarea ordinii și liniștii publice**

Art. 371. — (1) *Fapta persoanei care, în public, prin amenințări sau atingeri grave aduse demnității persoanelor, tulbură ordinea și liniștea publică se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.*

(2) *Fapta persoanei care, în public, prin violențe comise împotriva persoanelor sau bunurilor, tulbură ordinea și liniștea publică se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.*

(3) *Dacă fapta prevăzută la alin. (2) este comisă de o persoană care are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.»*

16. Dispozițiile constituționale pretins încălcate sunt cele ale art. 1 alin. (3) și (5) referitoare la statul de drept, în componenta referitoare la securitatea juridică a persoanei și la calitatea legii, ale art. 20 alin. (2) cu privire la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la cele ale art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu privire la principiul legalității incriminării și a pedepsei și ale art. 147 alin. (4) referitoare la deciziile Curții Constituționale.

(1) **Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate**

17. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate a acesteia, prin prisma titularului dreptului de sesizare, a termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și a obiectului controlului de constituționalitate. Dacă primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, iar constatarea neîndeplinirii uneia dintre ele are efecte dirimante, făcând inutilă analiza celorlalte condiții (Decizia Curții Constituționale nr. 66 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 9 martie 2018, paragraful 38).

18. Obiecția de neconstituționalitate îndeplinește condițiile prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul titularilor dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de un număr de 56 de deputați, cât și sub aspectul obiectului, fiind vorba despre o lege adoptată, dar nepromulgată încă. Curtea observă că sesizarea este semnată de deputații anterior menționați, numărul acestora fiind suficient pentru a îndeplini condițiile prevăzute de Constituție pentru sesizarea Curții Constituționale.

19. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de contencios constituțional, potrivit art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de 2 zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art. 77 alin. (1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament, iar, potrivit art. 77 alin. (3) din Constituție, în termen de cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare.

20. În cauză, propunerea legislativă a fost respinsă de Senat, în calitate de Cameră de reflecție, la data de 2 mai 2023, fiind adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 17 mai 2023. Legea a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților în vederea exercitării dreptului de sesizare asupra constituționalității la data de 22 mai 2023, a fost trimisă Președintelui României la data de 26 mai 2023 pentru promulgare, iar la data de 24 mai 2023 a fost formulată prezenta obiecție de neconstituționalitate. Prin urmare, având în vedere cele mai sus menționate, Curtea constată că obiecția este admisibilă (a se vedea în acest sens și Decizia Curții Constituționale nr. 67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018, paragraful 70, prima ipoteză).

21. În consecință, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

(2) *Analiza obiecției de neconstituționalitate*

22. Examinând obiecția de neconstituționalitate, Curtea reține că infracțiunea de tulburare a ordinii și liniștii publice este prevăzută la art. 371 din Codul penal, având în prezent o singură variantă normativă, prin care sunt incriminate faptele celor care, în public, prin violențe comise împotriva persoanelor sau a bunurilor ori prin amenințări sau atingeri grave aduse demnității persoanelor, tulbură ordinea și liniștea publică, pedeapsa prevăzută pentru aceste fapte fiind închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

23. Infracțiunea astfel reglementată face parte din capitolul I, intitulat „*Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice*”, al titlului VIII — „*Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*” al Părții speciale a Codului penal. Aceasta dă expresie preocupării legiuitorului pentru asigurarea unui climat social de conviețuire civilizată, bazată pe respectul reciproc între cetățeni. În Codul penal din 1969, aceeași infracțiune era reglementată la art. 321 și cuprindea în conținutul său constitutiv și faptele de ultraj contra bunelor moravuri, care, în prezent, constituie obiectul de reglementare al unei norme distincte, respectiv al dispozițiilor art. 375 din Codul penal.

24. Obiectul juridic special al infracțiunii analizate constă în protecția relațiilor sociale referitoare la ordinea și liniștea publică, relații sociale cărora li se aduce atingere prin săvârșirea infracțiunii. Curtea reține că ordinea și liniștea publică sunt atribute ale unei vieți sociale normale în care raporturile dintre oameni se desfășoară în mod pașnic, în condiții de respect reciproc, de securitate personală și de încredere în atitudinea și faptele celorlalți oameni; aceste valori sunt rezultatul unei conviețuirii civilizate. Așadar, ordinea și liniștea publică sunt tulburate atunci când, în public, au loc manifestări sau comportamente imorale, când au loc scandaluri sau când oamenii se văd în primejdia de a fi subiecți pasivi ai unor violențe fizice sau verbale.

25. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, prevăzută la art. 371 din Codul penal, este circumscris unor modalități de realizare expres prevăzute de lege, spre deosebire de reglementarea anterioară, care includea în sfera de aplicare a dispozițiilor art. 321 din Codul penal din 1969 orice manifestări care îndeplineau condițiile prevăzute în ipoteza normei de incriminare.

26. Referitor la subiecții infracțiunii analizate, subiectul activ al acesteia poate fi orice persoană responsabilă penal, subiectul pasiv principal este statul, iar subiect pasiv secundar poate fi orice persoană afectată de amenințări sau de atingeri grave

aduse demnității sale, prin care se tulbură ordinea și liniștea publică. Deși dispozițiile art. 371 din Codul penal fac referire la comiterea faptei asupra mai multor persoane, săvârșirea infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice poate fi reținută și atunci când amenințările sau atingerile grave prevăzute prin norma criticată vizează o singură persoană, cu condiția ca faptele în cauză să fie comise în public. Acest aspect a fost stabilit, cu valoare de principiu, prin Decizia nr. 9 din 12 aprilie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 356 din 10 mai 2016, prin care s-a reținut că pentru existența infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, violențele, amenințările sau atingerile grave aduse demnității nu trebuie să fie comise împotriva mai multor persoane, fiind suficient ca violențele, amenințările ori atingerile grave aduse demnității, care tulbură ordinea și liniștea publică, să fie săvârșite, în public, împotriva unei persoane.

27. Din perspectiva laturii sale subiective, infracțiunea de tulburare a ordinii și liniștii publice este comisă, de principiu, cu intenție.

28. În condițiile acestei arhitecturi legislative a dispozițiilor art. 371 din Codul penal, prin prevederile articolului unic pct. 10 din legea criticată, legiuitorul a extras o parte dintre faptele de tulburare a ordinii și liniștii publice din sfera variantei de bază a infracțiunii analizate, pe care le-a definit ca fiind variante agravate ale acestei infracțiuni, având în vedere pericolul social ce caracterizează respectivele fapte, și a prevăzută pentru ele pedepse cu închisoarea ale căror limite speciale sunt considerabil mai mari în comparație cu limitele speciale ale pedepsei reglementate pentru forma de bază a infracțiunii.

29. Potrivit textului criticat, o primă formă agravată a infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice o constituie fapta persoanei care, în public, prin violențe comise împotriva persoanelor sau a bunurilor, tulbură ordinea și liniștea publică, pentru care legea analizată prevede pedeapsa cu închisoare de la unu la 5 ani, iar cea de-a doua formă agravată constă în fapta anterior menționată comisă de o persoană care are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor, în cazul acestei forme agravate limitele speciale ale pedepsei majorându-se cu o treime.

30. Crearea celor două variante agravate ale infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, prin articolul unic pct. 10 al legii analizate, a avut ca temelie pericolul social sporit al faptelor astfel reglementate, pericol ce vizează valori fundamentale de o importanță majoră, respectiv viața, sănătatea, integritatea corporală și proprietatea privată a persoanei.

31. Analizând cea dintâi variantă agravată introdusă, prin textul criticat, la art. 371 alin. (2) din Codul penal, Curtea reține că diferența dintre aceasta și varianta-tip a infracțiunii constă în faptul că, în cazul normei de incriminare nou-introduse, faptele care tulbură ordinea și liniștea publică sunt fapte de violență comise împotriva persoanelor și a bunurilor, aspect care apropie varianta agravată astfel reglementată de sfera infracțiunilor contra integrității corporale și a sănătății, comise prin acte de violență, și a infracțiunilor contra patrimoniului, săvârșite prin acțiuni de aceeași natură. Or, având în vedere pericolul social major al unor astfel de fapte, aspectul comiterii lor în public, pe care îl implică infracțiunea analizată, precum și latura lor subiectivă, constând în comiterea acestor fapte cu forma de vinovăție a intenției, Curtea reține ca fiind pe deplin justificată reglementarea de către legiuitor, în cazul săvârșirii acestei forme agravate a infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, a

unei pedepse cu închisoarea ale cărei limite speciale sunt sensibil mai mari decât în cazul formei de bază a infracțiunii. O astfel de soluție juridică este în acord cu principiul proporționalității, nefiind contrară prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție. Această concluzie este susținută și de faptul că, printre circumstanțele agravante legale, prevăzute la art. 77 din Codul penal, se numără și săvârșirea infracțiunii prin metode sau mijloace de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri, reglementată la lit. c) a art. 77 anterior menționat.

32. În ceea ce privește varianta agravată prevăzută, prin dispozițiile legale supuse controlului de constituționalitate, la alin. (3) al art. 371 din Codul penal, aceasta este reglementată prin raportare la varianta agravată prevăzută la alin. (2) al aceluiași articol. În cazul acesteia, au fost determinate de către legiuitor cinci circumstanțe distincte, enumerate, în mod expres, în ipoteza normei de incriminare, care conferă un caracter agravat faptelor de violență împotriva persoanelor sau a bunurilor prevăzute la art. 371 alin. (2) din Codul penal. Aceste circumstanțe vizează subiectul activ al infracțiunii, implicând comiterea unei fapte de violență, împotriva persoanelor sau a bunurilor, care tulbură ordinea și liniștea publică, de către o persoană care are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor. Or, comiterea, cu intenție, în public, a unei fapte de violență, de către o persoană înarmată cu o armă de foc sau care are asupra sa un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot periclita una dintre valorile anterior enumerate face ca pericolul social al infracțiunii analizate să fie unul mai grav decât cel al primei forme agravate a infracțiunii, de natură să justifice sancționarea acestor fapte cu pedepse cu închisoarea considerabil mai mari în comparație atât cu cele prevăzute pentru forma de bază a infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, cât și cu cele prevăzute pentru varianta agravată introdusă prin textul criticat la art. 317 alin. (2) din Codul penal, fără ca această manieră de reglementare să contravină principiului securității raporturilor juridice, prevăzut la art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

33. Referitor la semnificația termenilor folosiți în enumerarea circumstanțelor prevăzute la art. 371 alin. (3) din Codul penal, Curtea reține că dreptul penal se caracterizează, printre altele, prin autonomie conceptuală, principiu potrivit căruia legiuitorul poate defini anumiți termeni și anumite expresii în cuprinsul legii penale, dându-le acestora o semnificație specifică dreptului penal, diferită de cea uzuală. *Per a contrario*, nedefinirea prin legea penală a unor noțiuni și sintagme utilizate în cuprinsul normelor penale semnifică intenția legiuitorului de a le conferi acestora înțelesul ce rezultă din sensul comun al termenilor.

34. Astfel, noțiunea de „armă” este definită, în sensul legii penale, la art. 179 din Codul penal, care, la alin. (1), prevede că armele sunt instrumentele, dispozitivele sau piesele declarate astfel prin dispoziții legale, iar, la alin. (2), asimilează armelor orice alte obiecte de natură să poată fi folosite ca arme și care au fost întrebuințate pentru atac, lăsând, așadar, la aprecierea organelor judiciare chemate să aplice legea penală încadrarea oricărui obiect în categoria definită, dacă acesta are aptitudinea de a putea fi folosit ca armă și dacă este folosit, în mod concret, pentru atac.

35. Totodată, noțiunea de „armă de foc” este definită legal la art. 2 pct. 2 din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 425 din 10 iunie 2004, prin aceasta înțelegându-se orice armă portabilă cu țevă care poate arunca, este concepută să

arunce sau poate fi transformată să arunce alică, un glonț ori un proiectil prin acțiunea unui combustibil de propulsie; se consideră că un obiect poate fi transformat pentru a arunca o alică, un glonț sau un proiectil prin acțiunea unui combustibil de propulsie dacă are aspectul unei arme de foc și, ca urmare a construcției sale sau a materialului din care este confecționat, poate fi transformat în acest scop.

36. Noțiunile „obiect”, „dispozitiv”, „substanțe” și „animal” nu sunt definite în cuprinsul legii penale, o atare definiție nefiind, de altfel, posibilă, având în vedere spectrul foarte larg al sensurilor acestor noțiuni. Prin urmare, prin textul criticat, legiuitorul lasă la aprecierea organelor judiciare încadrarea în aceste noțiuni a obiectelor și a mijloacelor aflate asupra persoanelor care, în public, comit acte de violență asupra altor persoane sau a unor bunuri, prin care tulbură ordinea și liniștea publică. Acest drept de apreciere conferit organelor judiciare nu este însă unul discreționar, de natură să determine interpretări subiective ale dispozițiilor art. 371 alin. (3) din Codul penal, întrucât norma de incriminare analizată prevede un criteriu obiectiv potrivit căruia faptele anterior menționate pot fi încadrate în sfera de aplicare a textului criticat, respectiv ca aceste obiecte, dispozitive, substanțe sau animale să aibă capacitatea de a pune în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală.

37. Acest criteriu obiectiv, stabilit în cuprinsul normei de incriminare criticate, va fi coroborat, *ex lege*, de către organele judiciare, cu alte criterii legale (obiective) subsidiare, prevăzute de legislația specifică fiecărui domeniu, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzelor pe care sunt chemate să le soluționeze. În acest sens, există o bogată legislație referitoare la regimul juridic al diferitelor obiecte, dispozitive, substanțe și animale, care fie prevede, în mod expres, fie permite să se deducă, în mod direct, pericolul pe care obiectele, dispozitivele, substanțele sau animalele care fac obiectul reglementării îl prezintă pentru valorile sociale ocrotite prin dispozițiile art. 371 alin. (3) din Codul penal. Cu titlu exemplificativ, Curtea reține Legea nr. 295/2004, precitată, ce reglementează regimul juridic al diferitelor categorii de arme, Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 26 februarie 2014, care prevede atât regimul juridic, cât și caracteristicile produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 6 martie 2004, ce reglementează regimul juridic al tuturor bunurilor care pot fi calificate drept droguri, conținând, în final, patru tabele ce enumeră, în mod exhaustiv, substanțele care constituie droguri și/sau concentrațiile admise ale acestora, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2002 privind regimul de deținere al câinilor periculoși sau agresivi, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 27 februarie 2014, din ale cărei prevederi rezultă, în mod direct, pericolul pe care îl prezintă diferite rase canine pentru viața, sănătatea și integritatea corporală a persoanelor etc.

38. Așadar, dispozițiile articolului unic pct. 10 din legea criticată sunt însoțite de suficiente criterii obiective pentru ca destinatarul legii penale să poată determina, în fiecare situație concretă, dacă faptele pe care le comit se încadrează în prevederile art. 371 alin. (3) din Codul penal.

39. În ceea ce privește activitatea de soluționare a cauzelor penale referitoare la infracțiuni ce vizează, direct sau indirect, viața, sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor,

organele judiciare sunt investite să aprecieze cu privire la aptitudinea de a pune în pericol valorile anterior menționate ale unor categorii foarte variate de obiecte, dispozitive, substanțe sau chiar animale. În acest scop sunt reglementate la dispoziția organelor de urmărire penală, a instanțelor de judecată, dar și a părților procesului penal, mijloacele procesului penale referitoare la expertize și la constatări, prevăzute la art. 172—191 din Codul de procedură penală, ca mijloace de probă cu valoare științifică, ce furnizează concluzii obiective, în condiții de imparțialitate, rapoartele de expertiză putând completa criteriile obiective legale de determinare a sferei de aplicare a dispozițiilor art. 371 din Codul penal.

40. Cu privire la standardele constituționale și convenționale anterior menționate, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, spre exemplu, prin Decizia nr. 717 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 216 din 23 martie 2016, paragrafele 30 și 31, făcând trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Totodată, Curtea de la Strasbourg a statuat că noțiunea de „drept” folosită la art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale corespunde celei de „lege” care apare în alte articole din Convenție și înglobează atât prevederile legale, cât și practica judiciară, presupunând cerințe calitative, îndeosebi cele ale accesibilității și previzibilității [Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Coëme și alții împotriva Belgiei*, paragraful 145, Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în Cauza *E.K. împotriva Turciei*, paragraful 51, Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza *Achour împotriva Franței*, paragrafele 41 și 42, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 33 și 34, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 140, Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, paragrafele 107 și 108, Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei* (nr. 2), paragrafele 93, 94 și 99, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Río Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 78, 79 și 91]. De asemenea, instanța de contencios constituțional a constatat că semnificația noțiunii de „previzibilitate” depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi și că principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Prin aceeași jurisprudență s-a arătat că, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea de la Strasbourg a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, ale căror interpretare și aplicare depind de practică.

Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Din nou, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 36 și 37, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 141, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Río Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

41. Pentru toate aceste motive, Curtea constată că dispozițiile legale criticate sunt clare, precise și previzibile, ele fiind în acord cu exigențele specifice calității legii și ale principiului legalității incriminării și a pedepsei, astfel cum acestea sunt reglementate la art. 1 alin. (5) din Constituție și la art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

42. Așa fiind, prevederile articolului unic pct. 10 din legea criticată nu îndeplinesc exigențele de calitate a legii, prevăzute la art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

43. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate referitoare la majorarea semnificativă a cuantumului limitelor speciale ale pedepselor prevăzute pentru formele agravate ale infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, Curtea reține că aceasta este justificată de pericolul social foarte ridicat pe care îl prezintă faptele incriminate prin dispozițiile legale criticate și de importanța majoră pe care o au valorile fundamentale ocrotite prin normele penale criticate. Stabilirea acestor limite speciale ale pedepselor este însă atribuția exclusivă a legiuitorului, care le reglementează potrivit politicii penale a statului, conform rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Constituție.

44. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că Legea fundamentală nu stabilește mijloacele juridice prin care trebuie realizată ocrotirea valorilor sociale, acestea fiind lăsate la aprecierea legiuitorului, având în vedere că politica penală a statului poate avea diverse imperative și priorități în diferite perioade de timp, determinate de frecvența, gravitatea și consecințele faptelor antisociale. În raport cu acestea, legiuitorul alege mijloacele juridice prin care urmărește protecția diferitelor categorii de relații sociale, ceea ce înseamnă că, în funcție de gradul de pericol social, poate considera că anumite fapte trebuie incriminate și combătute prin aplicarea de sancțiuni de drept penal (a se vedea Decizia nr. 255 din 5 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 789 din 9 august 2022, paragraful 18).

45. De asemenea, Curtea a reținut că nu are competența de a se implica în domeniul legiferării și al politicii penale a statului, orice atitudine contrară constituind o imixtiune în atribuțiile Parlamentului.

Astfel, Curtea a recunoscut că, în acest domeniu, legiuitorul se bucură de o marjă de apreciere destul de întinsă, având în vedere că acesta se află într-o poziție care îi permite să aprecieze, în funcție de o serie de criterii, necesitatea unei anumite politici penale (a se vedea Decizia nr. 629 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 932 din 21 decembrie 2014, paragraful 27).

46. Totodată, printr-o bogată jurisprudență, Curtea Constituțională a statuat, în esență, că, potrivit art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, Parlamentul are competența de a reglementa prin lege organică infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale, legiuitorul este liber să aprecieze atât pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, cât și condițiile răspunderii juridice pentru această faptă (a se vedea Decizia nr. 932 din 14 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 42 din 19 ianuarie 2007, și Decizia nr. 318 din 18 aprilie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 9 mai 2006).

47. Cu privire la aceste aspecte, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că individualizarea pedepselor penale este făcută etapizat, mai întâi de către legiuitor, prin dispozițiile legii penale, apoi de către instanțele de judecată investite cu soluționarea cauzelor penale, iar, în final, de organele administrative ale locului de detenție, fiecare dintre ultimele două categorii de autorități menționate fiind obligate să respecte individualizarea pedepsei realizată în etapa anterioară intervenției sale (a se vedea Decizia nr. 2 din 31 ianuarie 2023, precitată, paragraful 21). De asemenea, s-a reținut, prin aceeași jurisprudență, că sarcina aplicării principiului *ultima ratio* revine, pe de o parte, legiuitorului, iar, pe de altă parte, organelor judiciare chemate să aplice legea (a se vedea Decizia nr. 283 din 17 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 6 iunie 2023, paragraful 39). Mai mult, instanța de contencios constituțional a reținut că individualizarea pedepselor penale constă într-o operațiune de personalizare a acestora, prin care pedepsele sunt adaptate la nevoile de apărare a valorilor sociale. Aceasta întrucât chiar și infracțiunile din aceeași categorie pot fi săvârșite în maniere foarte diferite, care să denote un pericol social diferit. Altfel spus, individualizarea pedepsei este necesară pentru atingerea scopului său, pedeapsa trebuind să corespundă nevoilor de reeducare a făptuitorului (a se vedea Decizia nr. 2 din 31 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 23 mai 2023, paragraful 21).

48. Referitor la exemplele invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate, cu privire la cuantumul pedepselor care ar putea fi dispuse în cazuri concrete de către instanțele judecătorești, Curtea reține că operațiunea de individualizare judiciară a pedepselor este de competența exclusivă a organelor judiciare. Totodată, pericolul social al faptelor concrete deduse judecătii, precum și condițiile și împrejurările săvârșirii acestora sunt foarte diferite, motiv pentru care astfel de aprecieri au un caracter strict ipotetic, neconstituind veritabile argumente de neconstituționalitate. Mai mult, Codul penal oferă foarte multe mijloace și forme de individualizare judiciară a pedepselor, acesta reglementând, pe de o parte, efectele circumstanțelor atenuante și ale circumstanțelor agravante, iar, pe de altă parte, instituțiile renunțării la aplicarea pedepsei, amânării aplicării pedepsei și suspendării executării pedepsei sub supraveghere. De asemenea, dispozițiile Codului de procedură penală oferă inculpaților posibilitatea recunoașterii învinuirii, procedură prevăzută la art. 374 alin. (4), art. 375 și art. 396 alin. (10) din codul anterior menționat, și posibilitatea încheierii acordului de

recunoaștere a vinovăției, reglementat la art. 478—488 din Codul de procedură penală, ambele cu consecința reducerii cu o treime a limitelor speciale ale pedepselor cu închisoarea și a reducerii cu o pătrime a limitelor speciale ale pedepselor cu amenda. Or, aplicarea coroborată a mijloacelor juridice anterior menționate poate determina dispunerea unor pedepse foarte diferite, chiar și pentru fapte ce pot fi încadrate în sfera de aplicare a aceleiași norme penale, în funcție de particularitățile fiecărei cauze, fără ca acest aspect să constituie un motiv de neconstituționalitate a normelor de incriminare în cauză.

49. Așadar, legislația penală și cea procesual penală oferă organelor judiciare, dar și inculpaților, diferite soluții de individualizare a pedepselor penale, ce au ca scop stabilirea unor cuantumuri ale acestora proporționale cu pericolul social concret al faptelor săvârșite, așa încât, în cazul comiterii unor acte de tulburare a ordinii și liniștii publice cu un pericol social scăzut, instanțele pot dispune pedepse penale potrivite circumstanțelor concrete ale respectivelor cauze deduse judecătii.

50. Referitor la comparația pe care o fac autorii sesizării între regimul sancționator reglementat prin dispozițiile articolului unic pct. 10 din legea criticată și cel prevăzut pentru comiterea altor infracțiuni, Curtea reține că reglementarea unui regim sancționator în funcție de anumite elemente incidente este expresia firească a principiului constituțional al egalității în drepturi, care impune ca pentru situații juridice diferite să fie reglementat un tratament juridic diferit. În acest sens, Curtea reține că persoanele care au săvârșit infracțiuni diferite se află în situații juridice diferite, ceea ce permite și instituirea unui tratament juridic diferențiat, conform opțiunii libere a legiuitorului, fără a se putea reține instituirea unor privilegii sau a unor discriminări (a se vedea Decizia nr. 682 din 30 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 971 din 21 octombrie 2020, paragraful 39). De altfel, Curtea Constituțională a reținut, în repetate rânduri, în jurisprudența sa, că neconstituționalitatea unor dispoziții legale nu poate fi dedusă din compararea acestora cu alte dispoziții legale, ci presupune raportarea nomelor criticate la dispozițiile Legii fundamentale.

51. Toate considerentele mai sus arătate referitoare la atribuția exclusivă a legiuitorului de a reglementa faptele care constituie infracțiuni și limitele speciale ale pedepselor penale, potrivit politici penale a statului, sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în privința criticilor de neconstituționalitate formulate de către autorii prezentei obiecții, cu caracter general, cu privire la limitele speciale ale pedepselor prevăzute prin **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în ansamblul său.**

52. În ceea ce privește **critica de neconstituționalitate referitoare la lipsa justificării de către legiuitor a nevoii de reglementare a normelor penale din cuprinsul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal**, Curtea reține că, deși nu conține un studiu de criminologie cu date concrete referitoare la evoluția fenomenului infracțional în cazul infracțiunilor pentru care legea analizată reglementează noi circumstanțe agravante sau limite speciale mai mari ale pedepselor, expunerea de motive care însoțește această lege este amplă și bogată în conținut, ea făcând vorbire tocmai despre evoluția infracționalității în domeniul faptelor penale comise cu violență, despre pericolul social major al unor astfel de fapte și despre categoriile de victime pe care acestea le vizează. Astfel, expunerea de motive descrie pericolul social sporit pe care anumite fapte comise cu violență îl prezintă, în special atunci când victimele agresate se află în stare vădită de vulnerabilitate, determinată de factori precum vârsta, starea de

sănătate, infirmități etc., atunci când astfel de fapte sunt săvârșite în public, precum și atunci când acestea sunt comise împotriva celor chemați să protejeze victimele și să asigure respectarea legii, un climat adecvat de conviețuire și înfăptuirea justiției. Se arată, totodată, în cuprinsul aceleiași expuneri de motive, că pericolul social al faptelor prevăzute de legea penală este cu atât mai ridicat cu cât acestea sunt comise de către mai multe persoane sau autorul lor are asupra sa obiecte sau mijloace care pot pune în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor. În acest fel, legiuitorul motivează modificarea și completarea, prin dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a conținutului constitutiv al infracțiunilor de omor calificat (art. 189 din Codul penal), lovire sau alte violențe (art. 193 din Codul penal), vătămare corporală (art. 194 din Codul penal), loviri sau vătămări cauzatoare de moarte (art. 195 din Codul penal), încăierare (art. 198 din Codul penal), hărțuire (art. 208 din Codul penal), tâlhărie calificată (art. 234 din Codul penal), ultraj (art. 257 din Codul penal), ultraj judiciar (art. 279 din Codul penal) și tulburarea ordinii și liniștii publice (art. 371 din Codul penal). Mai mult, pentru a justifica o parte dintre intervențiile legislative, legiuitorul face trimitere, în expunerea de motive analizată, la jurisprudența Curții Constituționale referitoare la activitatea de reglementare, fiind invocată, în acest sens, Decizia nr. 705 din 5 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 10 martie 2020.

53. În acest context, Curtea subliniază că, în acord cu jurisprudența sa, expunerea de motive a legii criticate nu poate face obiectul controlului de constituționalitate. În acest sens, instanța de contencios constituțional a statuat constant că, de principiu, nu are competența de a controla modul de redactare a expunerilor de motive ale diverselor legi adoptate; expunerea de motive și cu atât mai puțin modul său de redactare nu au consacrat constituțională. Curtea a reținut, de asemenea, că expunerea de motive, prin prisma art. 1 alin. (5) din Constituție, este un document de motivare necesar în cadrul procedurii de adoptare a legilor, însă, odată adoptată legea, rolul său se reduce la facilitarea înțelegerii acesteia. Prin urmare, Curtea a

constatat că expunerea de motive a legii nu este decât un instrument al uneia dintre metodele de interpretare consacrate — metoda de interpretare teleologică. Aceasta presupune stabilirea sensului unei dispoziții legale ținându-se seama de finalitatea urmărită de legiuitor la adoptarea actului normativ din care face parte acea dispoziție. Astfel, expunerea de motive este doar un instrument dintre multe altele ale unei metode interpretative. Faptul că aceasta nu este suficient de precisă sau că nu lămurește toate aspectele de conținut ale normei nu duce la concluzia că însăși norma respectivă este neconstituțională pentru acest motiv, ea având doar o funcție de suport în interpretarea normei adoptate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 238 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 666 din 28 iulie 2020, paragraful 36, Decizia nr. 120 din 16 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 19 aprilie 2023, paragrafele 55—56, Decizia nr. 564 din 8 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 630 din 17 iulie 2020, paragraful 44, Decizia nr. 908 din 16 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 27 ianuarie 2021, paragraful 100).

54. Referitor la conținutul normelor juridice penale prevăzute în cuprinsul legii criticate, Curtea reține că soluțiile legislative reglementate de legiuitor în cuprinsul legii analizate, în scopul prevenirii și combaterii formelor de criminalitate descrise în expunerea de motive și al sporirii protecției, prin dispozițiile dreptului penal, a valorilor sociale vizate, constituie opțiunea legiuitorului, exprimată potrivit atribuției sale constituționale prevăzute la art. 61 alin. (1) din Constituție, în acord cu politica penală a statului. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că, în materie penală, principiul *ultima ratio* nu trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală trebuie privită ca ultimă măsură aplicată din perspectivă cronologică, ci trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală este singura în măsură să atingă scopul urmărit, alte măsuri de ordin civil, administrativ etc. fiind improprie în realizarea acestui deziderat (a se vedea Decizia nr. 283 din 17 mai 2023, precitată, paragraful 39).

55. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de 56 de deputați și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în ansamblul său, și, în special, dispozițiile articolului unic pct. 10 [cu referire la modificarea art. 371 din Codul penal] din aceeași lege sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 iunie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop